

ENERGIA ADVOKATA

PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*]

SECINĀJUMI,

sniegti 2013. gada 12. decembrī (1)

Lieta C-464/12

ATP Pension Service A/S

pret

Skatteministeriet

(*Østre Landsret* (Dānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolikumu)

Pievienotās vērā ņemamas nodoklis – Padomes Direktīvas 77/388/EEK 13. panta B daļas d) punkta 6. apakšpunkts – nodokļu iekasēšanu fondu vadības atbrīvojums – Jautājums “nodokļu, dalībvalstu noteikto iekasēšanu fondu vadība” – Arodpensiju programmas – Definītu iemaksu pensiju programmas

1. Sestās direktīvas (2) 13. panta B daļas d) punkta 6. apakšpunktā minēto nodokļu iekasēšanu fondu vadības atbrīvojumu no PVN Tiesa ir izskatījusi vairākkārt (3). Izskatītajā lietā Tiesai dod iespēju precizēt savu judikatūru attiecībā uz terminu “nodokļu iekasēšanu fondu”, proti, arodpensiju fondu kontekstā. Lietā tiek arī jautāts, kas ir uzskatāms par nodokļu iekasēšanu fondu “vadību”, kā arī par Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktā minēto darījumu saistību ar noguldījumiem un norādītu kontiem, maksājumiem un pārskaitījumiem atbrīvojumu no nodokļa.

2. Jautājumi tiek izvirzīti *ATP Pension Service A/S* (turpmāk tekstā – “ATP”) un Dānijas Nodokļu ministrijas (turpmāk tekstā – “Skatteministeriet”) strīdā par pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā – “PVN”) režīmu, kas piemērojams ATP sniegtiem pakalpojumiem. ATP savus pakalpojumus sniedz arodpensiju fondiem.

I – **Piemērojamo tiesību normas**

A – *Eiropas Savienības tiesības*

3. Saskaņā ar Sestās direktīvas 2. pantu pakalpojumu sniegšana, ko par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas kā tās ar rīkojas, ir apliekama ar PVN.

4. Sest? s direkt?vas 13. pant? ir iek?auti vair?ki atbr?vojuma no PVN gad?jumi. Divi no tiem ir noz?m?gi izskat?majai lietai, proti, 13. panta B da?as d) punkta 3. un 6. apak?punkt? min?tie atbr?vojumi. Šaj?s norm?s ir teikts:

“Cikt?l tas nav pretrun? ar citiem Kopienas noteikumiem, dal?bvalstis atbr?vo turpm?k min?t?s darb?bas atbilst?gi noteikumiem, ko t?s pie?em, lai nodrošin?tu pareizu un god?gu šo atbr?vojumu piem?rošanu un lai nepie?autu nek?du nodok?u nemaks?šanu, apiešanu vai ?aunpr?t?gu izmantošanu:

[..]

d) š?dus dar?jumus:

[..]

3. Dar?jumus, ieskaitot starpniec?bu, kas skar noguld?jumu un nor??inu kontus, maks?jumus, p?rskait?jumus, par?dus, ?ekus un citus tirgojamus dokumentus, bet iz?emot par?du piedzi?u un faktoringu;

[..]

6. ?pašu, dal?bvalstu noteiktu ieguld?jumu fondu vad?šanu.”

5. ?emot v?r? laiku, uz kuru attiecas izskat?m?s lietas faktiskie apst?k?i, ir piem?rojama Sest? direkt?va. Neatkar?gi no t? ir v?rts min?t, ka min?t?s normas bez jebk?d?m izmai??m, kas var?tu b?t noz?m?gas izskat?majai tiesved?bai, ir tikušas p?r?emtas Padomes Direkt?vas 2006/112/EK 2. panta 1. punkta c) apak?punkt? un 135. panta 1. punkta d) un g) apak?punkt? (4).

B – *Valsts ties?bas*

6. Min?t?s Savien?bas ties?bu normas ir tikušas transpon?tas ar D?nijas PVN likuma (“momsloven”) 13. panta pirm?s da?as 11. punkta c) un f) apak?punktu. Šai lietai noz?m?gaj? pant? ir noteikts:

“Ar nodokli netiek apliktas š?das pre?u pieg?des un pakalpojumi:

[..]

11. Š?da finanšu darb?ba: [..]

c) dar?jumi, ieskaitot starpniec?bu, saist?b? ar noguld?jumu kontiem un nor??inu kontiem, maks?jumiem, p?rskait?jumiem, par?diem, ?ekiem un citiem tirgojamiem [finanšu] instrumentiem, iz?emot par?du piedzi?u un faktoringu; [..]

f) ?pašu ieguld?jumu fondu vad?šana.”

7. K? nor?da iesniedz?jtiesa, vair?kas no š?m norm?m ir interpret?tas administrat?vaj?s vadl?nij?s (“juridiske vejledning”) (5).

II – Fakti un pamatlieta

8. ATP sniedz pakalpojumus pensiju fondiem. Tās vissvarīgākais klients – *PensionDanmark* – ir arodpensiju fonds, kas pārvalda pensiju programmas [jeb plānus], kas izveidotas uz koplīgumu un uzņēmumu līgumu pamata.

9. Arodpensiju programmas ir būtisks Dānijas pensiju sistēmas elements. Šī sistēma balstīta uz trim pīlāriem: ar nodokļiem finansētu valsts pensiju programmu, arodpensiju programmu un personiskajiem pensiju plāniem (6).

10. Dānijas arodpensiju programmas, kas ATP darbības profila dēļ ir šīs lietas kodols, ir vispārīgi “definētu iemaksu” programmas, kas tiek nodrošinātas nodarbinātības ietvaros. Darba devēji iestādei, kas nodrošina pensiju programmu (parasti pensiju fondam), maksā definētas iemaksas par ikvienu savu darbinieku (7); ikviens darbinieks ir tiesīgs veikt brīvprātīgas papildu iemaksas (8). Saskaņā ar Dānijas ienākumu nodokļa likumu iemaksas šādās programmās līdz konkrētam robežlīmenim ir atskaitāmas no nodokļa bāzes (ar nodokli apliekamā objekta). Izmaksājamo pensijas apmērs ir atkarīgs no naudas summas, kas tika iemaksāta programmā, kā arī no pensiju fonda veikto ieguldījumu panākumiem (pēc izmaksu atskaitīšanas). Parasti pensija tiek izmaksāta kā triju veidu (ar nodokli apliekamu) maksājumu kombinācija, tīklīdz labuma guvēja kvalificējas jeb iegūst tiesības šādu maksājumu saņemšanai: mēža rente, regulāri maksājumi konkrētā laikposmā vienreizēja izmaksa. Arodpensiju programmas noteikumi tiek detalizēti atrunāti koplīgumā starp darba devēju organizāciju un arodbiedrību, kas pārstāv atsevišķus darba devējus un darba ņēmējus (9).

11. Lai gan ATP nav iesaistīta veikto iemaksu ieguldīšanā (šo uzdevumu veic paši pensiju fondi), tā pensiju fondiem sniedz trīs veidu pakalpojumus. Pirmkārt, ATP sniedz pakalpojumus, kas saistīti ar sistēmas uzturēšanu un attīstīšanu, proti, attīsta un uztur platformu, kurā tiek sniegti ATP pakalpojumi. Otrkārt, ATP veic administratīvus uzdevumus, piemēram, sniedz informāciju un konsultācijas par pensiju programmām gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem. Treškārt, ATP sniedz pakalpojumus saistībā ar iemaksu un izmaksu no pensiju programmām.

12. Pēc tās minētos pakalpojumus vienkāršoti var aprakstīt šādi. Darba devējs periodiski maksā iemaksas, par kurām tas arodpensiju programmas ietvaros ir uzņēmies saistības, par visiem saviem darbiniekiem kolektīvi kā kopēju summu pensiju fonda bankas kontā. ATP atver atsevišķus kontus (10) atsevišķiem pensijas klientiem, pamatojoties uz informāciju, ko tā saņem no darba devēja. Tā kopējo summu, ko darba devējs maksā, sadala pa šiem kontiem atbilstoši koplīguma vai uzņēmuma līguma noteikumiem. Pensijas klients caur internetu var piekļūt kontam, ko ATP regulāri aktualizē. Tīklīdz maksājumiem iestādes samaksas termiņš, ATP uzsāk summu izmaksu, dodot finanšu iestādei rēķojumu maksāt summu, kas pienākas pensijas klientam.

13. Līdz 2002. gada 30. jūnijam ATP par saviem pakalpojumiem ieturēja PVN. Tomēr, ņemot vērā spriedumu lietā *SDC* (11), ATP mainīja savu nostāju, apgalvojot, ka tās pakalpojumi saistībā ar iemaksu un izmaksu no pensiju programmām saskaņā ar Sestās direktivas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktu ir jāatbrīvo no PVN. 2002. gada 26. jūnijā tā par savu nostāju informēja Dānijas nodokļu administrāciju (turpmāk tekstā – “SKAT”). SKAT nolēma, ka ATP pakalpojumi saistībā ar pensijas izmaksu tik tiešām ir atbrīvoti no PVN, tāpēc lēma pret atbrīvojuma piemērošanu lielākajai daļai pakalpojumu, kas saistīti ar ienākumiem maksājumiem, proti, darba devēju, kuriem ir pienākums maksāt sociālās apdrošināšanas iemaksas, reģistrēšanai, individuālu kontu atvēršanai, pakalpojumiem saistībā ar darba devēju maksājumu apstrādi, tā ka visas iemaksas var tikt iemaksātas pensiju fonda kontā, izmantojot tiešsaistes pakalpojumu internetu vai maksājumu karti, darba devēju pārskatu par kopējās summas sadalīšanu un attiecināšanu atsevišķiem darba ņēmējiem pieņemšanai un reģistrēšanai, iemaksu kreditēšanai individuālajos kontos, kontu aktualizēšanai, trūkstošo maksājumu uzskaitē, pensijas klientiem sniegtajiem pārskatiem par veiktajiem iemaksu un konta izrakstu izsūtīšanai. Dānijas augstākā

valsts p?rvaldes iest?de nodok?u jom? – Valsts nodok?u tiesa (*Landsskatteretten*) – ar savu 2009. gada 13. maija r?kojumu šo l?mumu atst?ja sp?k?.

14. ATP min?to r?kojumu p?rs?dz?ja Hilleredas ties? (*Retten i Hillerød*). Savuk?rt t?, uzskatot, ka lieta ir visp?r?ji noz?m?ga, to p?rs?t?ja uz *Østre Landsret* (Austrumu apgabaltiesa). ATP apgalvo, ka pakalpojumi, par kuriem tika uzskat?ts, ka tiem ir piem?rojams PVN, ir atbr?vojami, jo tie ir uzskat?mi par “?pašu ieguld?jumu fondu vad?šanu” *momslov* 13. panta pirm?s da?as 11. punkta f) apakšpunkta (ar ko transpon?ts Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkts) izpratn? un/vai par “dar?jumu [...] saist?b? ar noguld?jumu kontiem un nor??inu kontiem, maks?jumiem, p?rskait?jumiem [...]” *momslov* 13. panta pirm?s da?as 11. punkta c) apakšpunkta (ar ko transpon?ts Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 3. apakšpunkts) izpratn?. *Skatteministeriet* apstr?d apgalvojumu, ka ATP sniegtie pakalpojumi ir atbr?vojami no PVN.

III – Prejudici?lie jaut?jumi un tiesved?ba Ties?

15. P?c apspriešan?s ar pus?m *Østre Landsret* 2012. gada 8. oktobr? nol?ma, pamatojoties uz LESD 267. pantu, uzdot Eiropas Savien?bas Tiesai š?dus prejudici?lus jaut?jumus:

“1) Vai [Sest?s direkt?vas] 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkts ir interpret?jams t?d?j?di, ka termins “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi” ietver pensiju fondus, piem?ram, t?dus, par k?diem ir runa pamatliet? un kuriem ir š?das iez?mes, ja dal?bvalsts š? l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu 2. punkt? min?t?s iest?des atz?st par ?pašiem ieguld?jumu fondiem:

- a) darba ??m?ja (pensijas klienta) pe??a ir atkar?ga no pensijas fonda veikto ieguld?jumu ienes?guma,
- b) darba dev?jam nav j?veic papildmaks?jumi, lai pensijas klientam nodrošin?tu konkr?tu pe??u),
- c) attiec?gais pensiju fonds kolekt?vi iegulda uzkr?tos naudas l?dzek?us, piem?rojot riska dal?šanas (diversifik?cijas) principu,
- d) liel?k? da?a iemaksu pensiju fond? ir veikta, pamatojoties uz kopl?gumiem starp darba tirgus organiz?cij?m, kas p?rst?v atseviš?us darba ??m?jus un darba dev?jus, nevis uz individu?lu darba ??m?ju personisko l?mumu,
- e) darba ??m?ji paši individu?li var izlemt, vai veikt papildu iemaksas pensiju fond?,
- f) pašnodarbin?ti komersanti, darba dev?ji un komercsabiedr?bu p?rvaldes instit?ciju amatpersonas var p?c savas izv?les veikt iemaksas pensiju fond?,
- g) iepriekš noteikta pensijas uzkr?jumu da?a, par kuras apm?ru ir nosl?gta kop?ga vienošan?s darba ??m?ju v?rd?, tiek izmantota, lai ieg?d?tos m?ža rentes akt?vus,
- h) pensijas klienti sedz pensiju fonda izmaksas,
- i) iemaksas pensiju fond? (l?dz konkr?tam kvantitat?vam robežl?menim) ir atskait?mas no valst? noteikt?s ien?kumu nodok?a b?zes,

- j) iemaksas personiskaj? pensiju pl?n? (t.sk. finanšu iest?des izveidot? pensiju fond?, kura ietvaros iemaksas var ieguld?t ?paš? ieguld?jumu fond?) ir atskait?mas no valst? noteikt?s ien?kumu nodok?a b?zes t?d? paš? apm?r?, k? noteikts i) punkt?,
- k) ties?bas iemaksas atskait?t no nodok?a b?zes (skat. i) punktu) ir saist?tas ar pien?kumu izmaksas aplikt ar nodokli un
- l) uzkr?tie naudas l?dzek?i princip? ir j?izmaks? p?c tam, kad attiec?g? persona sasniedz pensijas vecumu?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jaut?jumu b?tu apstiprinoša, tad vai Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkts ir interpret?jams t?d?j?di, ka termins “vad?šana” ietver ar? t?du pakalpojumu, par k?du ir runa pamatliet? (skat. l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu 1.2. punktu)?
- 3) Vai t?ds pakalpojums, par k?du ir runa pamatliet? saist?b? ar pensiju maks?jumiem (skat. l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu 1.2. punktu), saska?? ar Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 3. apakšpunktu ir uzskat?ms par vienu vienotu pakalpojumu vai ar? par vair?kiem atseviš?iem pakalpojumiem, kuri b?tu j?v?rt? atseviš?i?
- 4) Vai Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 3. apakšpunkts ir interpret?jams t?d?j?di, ka šaj? norm? ietvertais dar?jumu, kas saist?ti ar maks?jumiem vai p?rskait?jumiem, atbr?vojums no PVN aptver ar? t?du pakalpojumu, par k?du ir runa pamatliet? saist?b? ar pensiju maks?jumiem (skat. l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu 1.2. punktu)?
- 5) Ja atbilde uz ceturto jaut?jumu b?tu noliedzoša, tad vai Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 3. apakšpunkts ir interpret?jams t?d?j?di, ka šaj? norm? ietvertais dar?jumu, kas saist?ti ar noguld?jumu kontiem un nor??inu kontiem, atbr?vojums no PVN aptver ar? t?du pakalpojumu, par k?du ir runa pamatliet? saist?b? ar pensiju maks?jumiem (skat. l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu 1.2. punktu)?”

16. ATP, D?nijas Karaliste un Komisija iesniedza rakstveida apsv?rumus.

17. Tiesas s?d? 2013. gada 2. oktobr? savus apsv?rumus sniedza šie tr?s lietas dal?bnieki, k? ar? Lielbrit?nijas un Zieme??rijas Apvienot? Karaliste.

IV – Juridiskais v?rt?jums

A – Ievada apsv?rumi

18. Iesniedz?jtiesas jaut?jumi attiecas uz trim patst?v?g?m t?m?m: “?pašu, dal?bvalstu noteiktu ieguld?jumu fondu” noz?mi arodpensiju programmu kontekst? (pirmais jaut?jums), š?du fondu “vad?šanas” j?dzienu (otrais jaut?jums) un Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 3. apakšpunkta piem?rošanu t?diem pakalpojumiem, k?dus sniedz ATP (no treš? l?dz piektajam jaut?jumam).

19. Tiesas judikat?ra par vis?m trim t?m?m jau ir k?uvusi visai apjom?ga (12). ?emot v?r? šo judikat?ru, uzskatu, ka Tiesas r?c?b? ir pietiekami daudz elementu, lai var?tu apsv?rt otro un trešo t?mu. T?d?? sav? v?rt?jum? uzman?bu piev?rs?šu pirmajai t?mai, t.i., termina “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi” noz?mei, proti, jaut?jumam, vai (un kad) arodpensiju fonds, piem?ram, t?ds, kuram ATP sniedz savus pakalpojumus, ir j?uzskata par ?pašu ieguld?jumu fondu. Nesen? pag?tn? šis jaut?jums ir ticis izvirz?ts div?s liet?s, proti, *Wheels* un *PPG Holdings* (13), ta?u abas š?s lietas ir iev?rojami atš?ir?gas no izskat?m?s lietas.

20. Jaut?jums skar ?oti sarež??tu un pretrun?gi v?rt?tu jomu – finanšu pakalpojumiem (tostarp ar pensij?m saist?tajiem pakalpojumiem) piem?rojamo PVN rež?mu. Šos pakalpojumus ir sk?rusi iev?rojama diversifik?cija (14), kas pašreiz?j? PVN direkt?v?, it ?paši finanšu pakalpojumiem piem?rojamo atbr?vojumu jom?, nav pietiekami ?emta v?r?. L?dz ar to komersantiem, kas darbojas šaj? jom?, tr?kst tiesisk?s noteikt?bas, turkl?t attiec?go atbr?vojumu piem?rošana dal?bvalst?s ir iev?rojami atš?ir?ga (15).

21. Komisija ir ierosin?jusi pie?emt gan direkt?vu, ar ko groza Direkt?vu 2006/112 attiec?b? uz apdrošin?šanas un finanšu pakalpojumu trakt?jumu (16), gan regulu, ar ko nosaka ?stenošanas pas?kumus attiec?b? uz apdrošin?šanas un finanšu pakalpojumiem, kas ietver no PVN atbr?voto pakalpojumu jomas defin?cijas (17). Abiem priekšlikumiem tika velt?ts apjom?gs sagatavošanas darbs (18), kura gait? tika apspriesti ar? pensiju fondi un tiem piem?rojamais PVN rež?ms (19). Tom?r attiec?b? uz reformu vienošan?s netika pan?kta (20). K? tiesas s?d? nor?d?ja Komisija, š?da vienošan?s nav sagaid?ma ar? tuv?kaj? laik?. Neatkar?gi no t?, k?das izmai?as var?tu notikt attiec?b? uz piem?rojam?m ties?bu norm?m, Tiesai ir j?lemj, pamatojoties uz ties?bu norm?m, kas bija sp?k? attiec?go norišu laik?.

22. Savu v?rt?jumu s?kšu ar p?rskatu par lietas dal?bnieku paustajiem argumentiem. P?c?k izkl?st?šu, k? termins “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi” l?dz šim ir ticis interpret?ts judikat?r?. Nosl?gum? izv?rt?šu judikat?ras ietekmi uz arodpensiju fondiem.

B – Tiesai iesniegtie apsv?rumi

23. D?nija uzskata, ka dal?bvalstu kompetenc? ietilpst Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkt? min?t? termina “?paši ieguld?jumu fondi” defin?šana, un t?s var no savas defin?cijas izsl?gt pensiju fondus, kuriem piem?t iesniedz?jtiesas aprakst?t?s iez?mes.

24. D?nija uzskata, ka dal?bvalst?m ir j?veicina ieguld?jumi ?pašos ieguld?jumu fondos un j?iev?ro neitralit?tes princips attiec?b? uz PVN piem?rošanu fondiem, kas konkur? ar ?pašiem ieguld?jumu fondiem. D?nija uzskata, ka šaj? liet? apl?kojamie fondi ir pietiekami atš?ir?gi no ?pašiem ieguld?jumu fondiem, lai attaisnotu atš?ir?bas piem?rojamaj? PVN rež?m?: iemaksas veic darba dev?js, un iemaksu m?r?is ir nodrošin?t pensiju, nevis iekr?t naudu; tie ar? sniedz apdrošin?šanas pakalpojumus, piem?ram, dz?v?bas apdrošin?šanu un apdrošin?šanu darba nesp?jas gad?jumam (21) labuma guv?ja n?ves gad?jum? vi?a veikt?s iemaksas netiek (vai tiek tikai da??ji) nodotas labuma guv?ja mantiniekiem, un iemaksas ir visp?r?gi atbr?votas no ien?kumu nodok?a. D?nija uzskata: darba dev?js, kas veic iemaksas, neiegulda, bet dr?z?k maks?, jo t?ds pien?kums ir paredz?ts kopl?gum?, ar ko izveidota attiec?g? pensiju programma.

25. ATP uzskata, ka ar? uz pensiju fondiem, kuriem piem?t iesniedz?jtiesas aprakst?t?s iez?mes, attiecas Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkts un t?d?j?di tie ir atbr?voti no PVN. ATP apgalvo ka, lai gan dal?bvalst?m ir zin?ma r?c?bas br?v?ba defin?t terminu “?paši ieguld?jumu fondi”, t?m ir j?iev?ro atbr?vojumu m?r?i un nodok?u neitralit?tes princips. Apl?kojam? PVN atbr?vojuma nol?ks ir dot priv?tperson?m iesp?ju kolekt?vi ieguld?t vi?u iekr?jumus, t?d?j?di sadalot un diversific?jot risku, turkl?t bez PVN sloga. K? uzskata ATP,

š?ds m?r?is ir ar? apl?kojamajai pensiju programmai. Tas vien, ka pensiju programmai ir konkr?ts m?r?is finans?t pensijas, neattaisno atš?ir?ga PVN rež?ma piem?rošanu.

26. ATP uzskata, ka neitralit?tes princips atbalsta t?s nost?ju, jo citi ?paši ieguld?jumu fondi konkur? ar pensiju fondiem. Ja iemaksas no darba ??m?ja parast?s darba samaksas nenon?ktu fond?, darba ??m?jam nauda b?tu j?iekr?j cit? veid?. Konkurences attiec?bas ?paši skaidri ir saskat?mas attiec?b? uz papildu iemaks?m jeb t?du priv?tpersonu veiktaj?m iemaks?m, uz kur?m arodpensiju programmas s?kotn?ji neattiecas. ATP uzskata: tas, ka da?a pensiju fonda pe??as tiks izmaks?ta m?ža rentes form? (22), nav noz?m?gi, jo m?ža renti var vienk?rši nopirkt, veicot vienreiz?ju maks?jumu. Tikpat nenoz?m?gi – p?c ATP dom?m – ir tas, ka iemaksas pensiju fondos ir atskait?mas no nodok?a b?zes un ka pensiju fondiem parasti piem?t apdrošin?šanas elementi. Turkl?t tam, ka arodpensiju fonds tiek izveidots uz kopl?guma pamata, neesot noz?mes, jo b?tiskos l?mumus pie?em darba ??m?ji, lai gan vi?us p?rst?v arodbiedr?bas.

27. Tiesas s?d? ATP nor?d?ja, ka šaj? liet? apl?kojamie pensiju fondi ir iev?rojami atš?ir?gi no fondiem, par kuriem bija runa liet? *Wheels* un liet? *PPG Holdings*. Min?t?s lietas attiec?s uz defin?tu pabalstu programm?m, kur?s darba dev?js pild?ja juridiskas saist?bas, maks?jot pensiju. Programm? var?ja piedal?ties vien?gi t? darbinieki. Turpret? izskat?m? lieta attiecas uz defin?tu iemaksu programmu, kur? risku uz?emas labuma guv?ji un ieguld?t?ji. Darba dev?jam ir tikai j?maks? iemaksas. Pensiju programmas ir publiski pieejamas, t.i., ikviena ar darba tirgu saist?ta persona var taj?s piedal?ties.

28. Apvienot? Karaliste tiesas s?d? apgalvoja, ka defin?tu iemaksu pensiju fondi, k?dus apraksta iesniedz?jtiesa, nav pietiekami l?dz?gi ?pašiem ieguld?jumu fondiem, lai ar tiem konkur?tu, un t?d?? apl?kojamais atbr?vojums no PVN uz tiem neattiecoties piecu iemeslu d??: arodpensiju fondus nevar p?rdot p?c v?l?šan?s, tie nepieš?ir nek?das ties?bas uz ieguld?tajiem fondiem, pirms labuma guv?js nav sasniedzis pensijas vecumu, bet n?ves gad?jum? t?s tiek zaud?tas, tie tiek saska?oti kopl?guma ietvaros, un iemaksas veic darba dev?js, nevis t?s ir uzskat?mas par darba ??m?ja ieguld?jumiem, tie ir pieejami vien?gi darbiniekiem, nevis visp?r?jai publikai un, visbeidzot, uz tiem neattiecas Padomes Direkt?v? 85/611/EEK (turpm?k tekst? – “PVKIU direkt?va”) (23) reglament?tais rež?ms.

29. Komisija apgalvo, ka izskat?mais j?dziens “?paši ieguld?jumu fondi” aptver ar? pensiju fondus. T? noš?ir defin?tu iemaksu programmas no defin?tu pabalstu programm?m, apgalvojot, ka pirmo programmu gad?jum? darba ??m?ji g?st labumu no sava ieguld?juma un ka t?d?j?di vi?i atrodas l?dz?g? st?vokl? k? mazie ieguld?t?ji ?pašo ieguld?jumu fondu gad?jum? (24).

C – *Judikat?ra par “?pašiem, dal?bvalstu noteiktiem ieguld?jumu fondiem”*

30. Judikat?ra par Sest?s direkt?vas 13. pantu ietver gan noz?m?gas visp?r?gas nor?des attiec?b? uz atbr?vojumu interpret?ciju, gan svar?gus apsv?rumus saist?b? ar termina “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi” interpret?ciju. Sec?gi apl?košu š?s divas t?mas un tad sniegšu manus apsv?rumus par Tiesas pieeju Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkta izv?rt?šanai.

1) Visp?r?gi apsv?rumi par PVN atbr?vojumu interpret?ciju

31. Interpret?jot atbr?vojumus, kas ietverti Sest?s direkt?vas 13. pant?, Tiesa konsekventi ir spriedusi, ka parasti š?du atbr?vojumu noteikumiem Savien?bas ties?b?s ir sava autonoma noz?me, jo tos piem?ro, “lai izvair?tos no atš?ir?gas PVN k?rt?bas [rež?ma] piem?rošanas daž?d?s dal?bvalst?s” (25). Tom?r tas t? nav attiec?b? uz termina defin?šanu, kas Savien?bas ties?b?s tieš? tekst? ir atst?ta dal?bvalstu zi?? (26). Š?d? gad?jum? dal?bvalstu zi?? ir defin?t attiec?go j?dzienu savas ties?bu sist?mas kontekst? (27). Tom?r, defin?jot š?dus j?dzienus, t?m ir

“j?iev?ro Sest?s direkt?vas m?r?i vai visp?r?jie principi, kas ir š?s direkt?vas pamat?, it ?paši nodok?u neitralit?tes princips” (28).

32. Turkl?t Tiesa konsekventi ir spriedusi, ka atbr?vojumi, kas ietverti Sest?s direkt?vas 13. pant?, ir j?interpret? šauri, jo princip? ar PVN ir apliekami visi pakalpojumi, kurus par atl?dz?bu sniedz nodok?a maks?t?js (29).

2) Termins “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi”

33. K? jau termina formul?jums ?auj noprast, Savien?bas ties?b?s termina “?paši ieguld?jumu fondi” defin?šana ir atst?ta dal?bvalstu zi??. Vispirms iztirez?šu š?s dal?bvalstu r?c?bas br?v?bas noz?mi un tad apkopošu Tiesas judikat?ru attiec?b? uz trim r?c?bas br?v?bas ierobežojumiem: normas un PVKIU direkt?vas teksta formul?jumu, atbr?vojuma nol?ku un nodok?u neitralit?tes principu.

a) Dal?bvalstu r?c?bas br?v?ba

34. K? jau min?ju, Sest?s direkt?vas 13. pant? ietvertais princips, ka atbr?vojumu noteikumi ir j?interpret? autonomi, ir ierobežots, jo tieš? tekst? ir noteikts, ka defin?šana atrodas dal?bvalstu zi??. Tiesa ir spriedusi, ka t? tas ir ar? attiec?b? uz terminu “?paši ieguld?jumu fondi” (30). Tom?r dal?bvalst?m diez vai ir r?c?bas br?v?ba k? “?pašu ieguld?jumu fondu” defin?t piln?gi jebko. Š?da neierobežota r?c?bas br?v?ba b?tu pak?auta ?aunpr?t?gas izmantošanas riskam, sajauktu daž?dus atbr?vojumu veidus un b?tu pretrun? principam, ka atbr?vojumi visp?r?gi tiek interpret?ti šauri. T?d?? ir nepieciešama termina “?paši ieguld?jumu fondi” noz?me Savien?bas ties?bu m?rog?, lai ar? atbr?vojuma formul?juma tekst? ir noteikts, ka defin?cija ir atst?ta dal?bvalstu zi??.

35. Savien?bas ties?b?s past?voš? spriedze – termina defin?šana ir atst?ta dal?bvalstu zi??, bet vienlaikus š? defin?šana ir j?ierobežota (31) – ir ac?mredzama š?d? Tiesas sniegtaj? nor?d?: “centieni defin?t j?dzienu “kop?gi [?paši] ieguld?jumu fondi” nek?d? veid? nenoz?m?, ka dal?bvalstis var izv?l?ties atseviš?us sav? teritorij? esošus fondus, kuriem pieš?irt atbr?vojumu, un citus, kuriem š?du atbr?vojumu nepieš?irt. [...] j?dzienam “kop?gi [?paši] ieguld?jumu fondi” ir j?b?t dal?bvalst?m pieš?irt?s diskrecion?r?s varas izejas punktam” (32). Tiesa ar to ir v?l?jusies paust, ka ir lo?iski, ka Savien?bas ties?b?s ir j?nosaka gan iekš?jais, gan ?r?jais j?dziena “?paši ieguld?jumu fondi” ietvars, kur? dal?bvalstis var br?vi izv?l?ties savu termina defin?ciju. T?d??j?di dal?bvalstu r?c?bas br?v?ba noteikt j?dziena saturu ir ierobežota. Tiesa š?du ierobežojumu atvasina no normas teksta formul?juma (un v?l?k?s likumdošanas att?st?bas), t?s nol?ka un direkt?vas pamat? liktajiem visp?r?gajiem principiem, piem?ram, neitralit?tes principa (33).

36. Praks? š?da ierobežojuma piem?rošana ir iev?rojami samazin?jusi dal?bvalstu pilnvaras veikt defin?šanu. Šo att?st?bu var?tu kritiz?t, ta?u juridisk? noteikt?ba, kas ir b?tiska, ja runa ir par finanšu pakalpojumiem piem?rojamo PVN rež?mu, prasa iev?rot Tiesas judikat?ras turpin?t?bu.

b) Normas un PVKIU direkt?vas teksta formul?jums

37. Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkta teksta redakcij? ir sal?dzinoši maz nor?žu par termina “?paši ieguld?jumu fondi” saturu, it ?paši, ja ?em v?r? atš?ir?gos terminus, ko izmanto daž?d?s valod?s. Ja Sest?s direkt?vas ang?u valodas versij? runa ir par “?pašiem ieguld?jumu fondiem” [*special investment funds*], fran?u valodas versij? ir atsauce uz “fonds communs de placement”, sp??u – “fondos communes de inversión” (34), v?cu – “Sondervermögen” un holandiešu – “gemeenschappelijke beleggingsfondsen”.

38. Tom?r turpm?k?s norises šo terminu apaudz?ja ar miesu. 1985. gad? st?j?s sp?k? PVKIU

direkt?va – lai koordin?tu valstu ties?bas, kas piem?rojamās kolekt?vo ieguld?jumu uz??mumiem. Prec?z? saikne starp min?to direkt?vu un Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunktu uzreiz nav nojaušama. K? Tiesa ir nor?d?jusi, direkt?v? izmantotais p?rvedamu v?rtspap?ru kolekt?vo ieguld?jumu uz??mumu (turpm?k tekst? – “PVKIU”), kas izveidoti uz saist?bu (l?gumu) ties?bu pamata, termins sp??u, fran?u, it??u un portug??u valodas versij?s ir formul?ts t?pat k? atbr?vojum? iek?autais, savuk?rt cit?s valod?s, piem?ram, ang?u, v?cu un d??u valod?, tas t? nav (35).

39. T?d?? Tiesai un t?s ?ener?ladvok?tiem bija j?sastopas ar gr?t?b?m, defin?jot saikni starp PVKIU direkt?vu un 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunktu (36). Tom?r liet? *Wheels* Tiesa nep?rprotami ir spriedusi, ka “fondi, kas ir p?rvedamo v?rtspap?ru kop?go ieguld?jumu uz??mumi PVKIU direkt?vas izpratn?, ir kop?go [?paši] ieguld?jumu fondi” (37). T?d?j?di tie uzskat?mi par termina “?paši ieguld?jumu fondi” satura apjoma minimumu.

c) Atbr?vojuma nol?ks

40. K? ?ener?ladvok?te J. Kokote ir nor?d?jusi secin?jumos liet? *Abbey National*, atbr?vojuma nol?ks ir “atvieglot maziem ieguld?t?jiem naudas l?dzek?u izvietošanu kop?gu ieguld?jumu fondos” (38). Š?di fondi ir paredz?ti, lai apkopotu vair?ku ieguld?t?ju naudu (39), dodot tiem iesp?ju risku sadal?t un diversific?t daž?dos v?rtspap?ros. Atbr?vojums no PVN dod šiem ieguld?t?jiem iesp?ju iesaist?ties š?d? ieguld?šan? bez papildu PVN izmaks?m (40). Tiesa šo nol?ku ir atbalst?jusi (41).

41. Atbilstoši tam Tiesa ir spriedusi, ka atbr?vojums aptver ar? ?pašus ieguld?jumu fondus “neatkar?gi no to juridisk?s formas” (42). Tas, vai š?di fondi ir nodibin?ti uz saist?bu (l?gumu) ties?bu vai trasta (akt?vu p?rvald?bas) ties?bu pamata, vai saska?? ar ?pašu ties?bu aktu, nav noz?m?gi, lai tie var?tu ?stenot min?to nol?ku. Tiesa ir uzsv?rusi, ka atš?ir?bas interpret?cij? b?tu pretrun? nodok?u neitralit?tes principam, kas liedz piem?rot atš?ir?gu nodok?u rež?mu ekonomikas dal?bniekiem, kuri veic t?dus pašus dar?jumus (43).

42. L?dz?gi tam Tiesa ir spriedusi, ka nav noz?m?gs ar? fonda darb?bas modelis: tas, vai fonds ir “atkl?ts” (t.i., main?ga kapit?la fonds, kam ir pien?kums atpirkt savas [fonda] apliec?bas no ieguld?t?jiem, kas v?las t?s p?rdot) vai “sl?gts” (t.i., nemain?ga kapit?la fonds, kura akcijas var tikt p?rdotas vien?gi otrreiz?j? tirg?), nav noz?m?gi fonda klasific?šanai Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkt? min?t? atbr?vojuma kontekst?. K? jau teikts, šo nost?ju var balst?t ar? uz nodok?u neitralit?tes principu (44).

d) Nodok?u neitralit?tes princips

43. K? nor?da Tiesa, nodok?u neitralit?tes princips aizliedz, ka “[saimniecisk?s darb?bas subjektiem], kas veic vienas un t?s pašas darb?bas, tiek piem?rots atš?ir?gs PVN iekas?šanas rež?ms”. Savstarp?ji konkur?još?m, bet l?dz?g?m prec?m vai pakalpojumiem nevar piem?rot atš?ir?gu PVN rež?mu (45).

44. Konkurences saikne ir sarežž?ts krit?rijs. ?ener?ladvok?te E. Šarpstone t? b?stam?bu ir koment?jusi liet? *Deutsche Bank*, nor?dot, ka jebkura darb?ba vienm?r vismaz da??ji p?rkl?jas ar citu un ja vis?m “da??ji konkur?još?m darb?b?m b?tu vien?di j?piem?ro PVN, rezult?ts [...] b?tu” t?ds, ka b?tu j?likvid? visas atš?ir?bas PVN piem?rošan? (46).

45. B?stam?bu, uz ko nor?da ?ener?ladvok?te E. Šarpstone, var nov?rst, ja izmanto pareizu sal?dzin?šanas metodolo?iju. Vispirms ir j?konstat?, kas ir sal?dzin?juma krit?rijs jeb atsaucēs viens, kas ar? ietilpst j?dzien? “?pašs ieguld?jumu fonds”. Apl?kojamais fonds tiks sal?dzin?ts vien?gi ar šo sal?dzin?juma krit?riju jeb atsaucēs vienumu. Atbilstoši šeit iepriekš teiktajam fondi,

kas ir kolektīvo ieguldījumu uzņēmums PVKIU direktīvas izpratnē, ietilpst jādziņ? “paši ieguldījumu fondi” un tādējādi var tikt izmantoti kā salīdzinājuma kritērijs jeb atsaucēs viens (47).

46. Tas, vai arī aplūkots fonds ir jāiekļauj jādziņ? “paši ieguldījumu fondi”, ir jāatbilst par to, vai šis fonds un salīdzinājuma kritērijs jeb atsaucēs viens ir pietiekami līdzīgi, lai tos uzskatītu par savstarpīgi konkurējošiem (48). Kritēriji, kas ir jāsalīdzina, lai konstatētu pietiekamu līdzību, kas ļautu tos uzskatīt par konkurējošiem, nav izraudzēti nejauši. Tāpat tas arī nav tikai tīri ekonomisks vērtējums. Drīzāk analīze ir jābalsta uz atbilstošuma mērīti. Tādējādi nozīmīgi kritēriji ir, piemēram, tas, vai fonds ir riska daļāšanas metode, vai ieguldītāji gūst labumu no ieguldījumu peļņas utt.

3) Apsvērumi par Tiesas pieeju

47. Tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru daļēbvalstu rīcības brīvību definēt terminu “paši ieguldījumu fondi” ierobežo atbilstošuma mērīti, PVKIU direktīva un neitralitātes princips. Veicot padziļinātu vērtējumu, var konstatēt – bet par to var diskutēt –, ka Tiesa šos (pārklājošos (49)) ierobežojumus ir piemērojusi tādējādi, ka tie veido divus alternatīvus testus.

48. Dažkārt Tiesa ir atsaukusies uz atbilstošuma mērītiem, faktiski atvasinot termina “paši ieguldījumu fondi” definīciju un izmantojot neitralitātes principu, lai apstiprinātu iegūto rezultātu (50). Citkārt Tiesa PVKIU ir atzinusi par “pašu ieguldījumu fondu” kodolu un tad piemērojusi neitralitātes principu (51).

49. Ierosinu izmantot (un precizēt) otro minēto pieeju. Tādējādi fonds būtu uzskatāms par “pašu pensiju fondu”, ja uz to vai nu attiecas PVKIU direktīva vai arī tas ir pietiekami salīdzināms ar PVKIU, lai tos uzskatītu par savstarpīgi konkurējošiem. Salīdzināšanai nozīmīgas ir tās iezīmes, kas ir nozīmīgas arī izskatāmā atbilstošuma mērītiem – dot iespēju vairākiem ieguldītājiem apkopot savus līdzekļus un tādējādi risku sadalīt un diversificēt pa dažādiem vērtspapīriem.

D – Arodpensiju fondi kā paši ieguldījumu fondi

50. Pēc šiem apsvērumiem izmantošu iepriekš izklāstītos principus – izskatāms lietas kontekstā. Izskatāmajā lietā uzdots jautājums ir par to, kādā mērī arodpensiju fondi ir uzskatāmi par pašiem ieguldījumu fondiem. Savienības tiesībās ir ietvertas dažas normas par šādiem fondiem, taču šīs normas nav saskaņotas (52). Atbilstoši iepriekš teiktajam tagad būtu jāizvērtē, vai aplūkojamie fondi ir PVKIU un, ja ne, tad kādā mērī nodokļu neitralitātes princips prasa to iekļaut atbilstošuma normā.

1) PVKIU direktīva

51. Arodpensiju fondiem, par kuriem ir runa šajā lietā, PVKIU direktīva nav piemērojama (53). Kā norāda Džīnija, ieguldījumu fondu, kas aplūkti šajā lietā, apliecības nevar pēc fonda apliecību turētāju pieprasījuma atpirkt vai dzēst, kā tas saskaņā ar PVKIU direktīvas 1. panta 2. punktu ir iespējams PVKIU gadījumā.

2) Nodokļu neitralitātes princips

52. Kā otrs ir jāpiemēro nodokļu neitralitātes princips. Tas paredz konstatēt, vai aplūkojamie fondi ir pietiekami salīdzināmi ar PVKIU, lai tos uzskatītu par savstarpīgi konkurējošiem (54). Spriedumā lietā *Wheels* Tiesai nācās apsvērt šo jautājumu attiecībā uz citu veidu arodpensiju fondiem. Tā ir atzinusi, ka uz šādiem fondiem Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 6.

apakšpunkts neattiecas. Šajos fondos tika apkopoti pensiju programmu aktīvi un tie nebija publiski pieejami; to ietvaros tika piešķirti vienīgi ar nodarbinātību saistīti pabalsti. Jāņem vērā, ka tie bija “definītu pabalstu” veida fondi, t.i., programmas daļēnieki neuzņēma risku, kas izriet no fonda vadīšanas, jo viņu pensijas summa bija nemainīga un tādējādi nebija atkarīga no ieguldījumu ienesīguma. Kā norāda Tiesa, arī darba devējs uzskatīja, ka fonds nav pašs ieguldījumu fonds, jo tam iemaksas bija līdzeklis, ar ko tas varēja izpildīt savas juridiskās saistības. Enerģētiskā E. Šarpstone šo argumentāciju ir izmantojusi lietā *PPG Holdings BV*, identificējot trīs nozīmīgus kritērijus: vai programma apkopo pensiju programmas aktīvus, vai pensiju programmas daļēnieki uzņemas fonda pārvadības risku un vai darba devējs veic iemaksas, lai izpildītu savus juridiskos noteiktos pienākumus pret saviem darbiniekiem (55).

53. Lai gan neapstrīdams minētajās lietās izdarītos secinājumus, ierosinu precizēt šo vērtējumu izskatāmās lietās vajadzībām. Saskaņā ar Savienības tiesībām dažādi kritēriji ir nozīmīgi, bet citi ir nenozīmīgi, lai fondus salīdzinātu ar PVKIU un noteiktu, vai tie ir pietiekami līdzīgi, lai tos uzskatītu par savstarpēji konkurējošiem. Valsts tiesā piekritīgi ir izvērtēt nozīmīgos faktiskos apstākļus, piemērot šos kritērijus un izlemt, vai lietā aplūkojamais pensiju fonds ir uzskatāms par “pašu ieguldījumu fondu”.

a) Salīdzinājuma skatpunkts

54. Pirms nenozīmīgo un nozīmīgo kritēriju uzskaitīšanas vēl jāvērš uzmanība tam, ka pensiju programmas iespējams vērtēt vai nu kā darba devēju aktīvu apkopšanas instrumentus, vai arī kā darba ņēmēju aktīvu apkopšanas instrumentus. Kura no šīm divām paradigmu ir jāpiemēro, ir atkarīgs no tā, kas galvenokārt labumu no ieguldījuma – darba ņēmēji vai darba devēji. Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto aprakstu no aplūkojamā fonda labumu galvenokārt darba ņēmēji.

b) Nenozīmīgie kritēriji

55. Tā kā aplūkojamā fonda iezīmju salīdzinājums ar PVKIU ir jāvērtē, paturot prātā atbrīvojuma mērķi, vairāki šajā lietā apspriestie elementi salīdzinājumam nav nozīmīgi.

56. Pretstatā Dānijas apgalvojumiem viens no tiem ir ieguldījumu nolīks. Tas, vai ieguldītājs veic iekrājumus pensijai vai citiem nolūkiem, nav nozīmīgi, lai konstatētu konkurences attiecības. Tādējādi tas, ka aplūkojamie fondi ir pensiju fondi, neliedz tos uzskatīt par “pašiem ieguldījumu fondiem”. Pretstatā spriedumam lietā *Wheels* līdz ar to nākas noraidīt, ka nozīmīgs būtu darba devēja juridiskais pienākums attiecībā uz definītu pensijas pabalstu maksāšanu; šis ieguldījuma “nolīks” ir nenozīmīgs.

57. Nenozīmīgi ir arī tas, ka vienošanās par arodpensiju fondiem nenotiek individuāli, bet kolektīvi. Vispirms darba ņēmēju pārstāvji fondu noteikumus saskaņo ar darba devēju pārstāvjiem. Lai gan koplīgums varētu nozīmēt, ka pastāv neliela ekonomiska konkurence starp fondiem un PVKIU grupas brīvprātīgajiem darba ņēmēju papildmaksājumiem, atbrīvojuma mērķa kontekstā tas nav nozīmīgi. Tiesa šajā ziņā jau ir spriedusi, ka atbrīvojums aptver arī fondus – neatkarīgi no to juridiskās formas. Tiktāl iespējams, ka tiek veikti papildmaksājumi vai dažas personas brīvprātīgi pievienojas arodpensiju fondiem, ir tikpat nenozīmīga.

58. Tas pats atbilstošs ir piemērojams jautājumam, vai iemaksas fondā ir atskaitāmas no ienākumu nodokļa bāzes. Tam, ka iemaksām dažos fondos tiek piemērotas ienākumu nodokļa režīms, kas ir izdevīgāks nekā citiem fondiem piemērotais režīms, varētu būt ievērojama ietekme uz ekonomiskās konkurences attiecībām, bet tas nav nozīmīgs atbrīvojuma mērķu kontekstā, un tādējādi tas ir jāignorē.

59. Tāpat arī veids, kādā notiek pensiju izmaksa no pensiju fonda (kā mēža rente vai

vienreiz?js maks?jums), nav noz?m?gs fonda raksturošanai, jo starp daž?dajiem variantiem ir iesp?jami p?rskait?jumi (vienk?rša finanšu dar?juma form?).

60. Ja arodpensiju fondi tiek apvienoti ar apdrošin?šanas elementu un ja abus elementus nevar š?irt, k? tas ir šaj? liet?, valsts ties?m ir j?konstat?, kurš no tiem ir noteicošais elements.

c) Noz?m?gie krit?riji

61. K? jau iepriekš min?ju, sal?dzin?jumam noz?m?gie krit?riji ir j?atvasina no atbr?vojuma nol?ka, proti, dot iesp?ju vair?kiem ieguld?t?jiem apkopot naudas l?dzek?us, un sadal?t un diversific?t risku p?r daž?diem v?rtspap?riem.

62. Saska?? ar šo pie??mumu izv?rt?jam? atbr?vojuma kontekst? b?tisks arodpensiju fondu sal?dzin?šanai ar PVKIU nodok?u neitralit?tes vajadz?b?m ir tikai ierobežots skaits elementu. Vispirms vair?kiem labuma guv?jiem ir j?apkopo savi l?dzek?i, lai risku sadal?tu un diversific?tu p?r daž?diem v?rtspap?riem. Fonds par labuma guv?ju l?dzek?u apkopošanu var tikt uzskat?ts vien?gi tad, ja labuma guv?jiem ir beznosac?juma juridiskas ties?bas uz savu ieguld?jumu. Vi?i var neb?t sp?j?gi ?stenot savas ties?bas p?c sava ieskata (t.i., p?rdot savas ties?bas) un vi?i var sa?emt labumu no sava ieguld?jumu vien?gi p?c pension?šan?s. Tom?r, ja ieguld?jums tiek zaud?ts n?ves gad?jum? un nep?riet labuma guv?ja mantiniekiem, tad diez vai var b?t runa par labuma guv?ju l?dzek?u apkopošanu.

63. Visbeidzot, labuma guv?jiem ir gan j?sedz fondu izmaksas, gan j?uz?emas ieguld?jumu riski, lai gan iemaksas var veikt ar? vi?u darba dev?js – k? da?u no vi?u atalgojuma paketes. Parasti tas t? notiek defin?tu iemaksu programmu gad?jum?, ta?u ne defin?tu pabalstu programm?s. K? jau min?ju, šo krit?riju piem?rošana ir piekrit?ga valsts ties?m.

64. T?d?? secinu, ka Padomes Sest?s direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 6. apakšpunkts ir interpret?jams t?d?j?di, ka termins “?paši, dal?bvalstu noteikti ieguld?jumu fondi” ietver ar? arodpensiju fondus, ja š?dos fondos tiek apkopoti vair?ku labuma guv?ju akt?vi un ir iesp?jams dal?t un diversific?t risku, ieguldot daž?dos v?rtspap?ros. Tas t? notiek vien?gi tad, ja labuma guv?ji uz?emas ieguld?juma risku. Tas, ka saska?? ar kopl?gumu starp organiz?cij?m, kas p?rst?v darba ??m?jus un attiec?gi darba dev?jus, iemaksas par darba ??m?jiem veic vi?u darba dev?js un ka maks?jumi no fonda tiek veikti vien?gi p?c pension?šan?s, nav noz?m?gi, ja vien labuma guv?jam ir nodrošin?ts tiesisks statuss attiec?b? uz vi?a akt?viem. Lemt, vai fonds atbilst š?m pras?b?m, ir piekrit?gi valsts ties?m.

V – Secin?jumi

65. ?emot v?r? iepriekš min?to, uzskatu, ka Tiesai uz pirmo *Østre Landsret* uzdoto jaut?jumu b?tu j?atbild š?di:

Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, 13. panta B daļas d) punkta 6. apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka termins “paši, dalībvalstu noteikti ieguldījumu fondi” ietver arī arodpensiju fondus, ja šādos fondos tiek apkopoti vairāku labuma guvēju aktīvi un tajos ir iespējams dalīties un diversificēt risku, ieguldot dažādos vērtspapīros. Tas nozīmē, ka vienā gadījumā labuma guvēji uzņemas ieguldījuma risku. Tas, ka saskaņā ar koplīgumu starp organizācijām, kas pārstāv darba ņēmējus un attiecīgi darba devējus, iemaksas par darba ņēmējiem veic viņu darba devējs, un ka izmaksa no fonda notiek vienā gadījumā pensionāšanai, nav nozīmīga, ja vien labuma guvējam ir nodrošināts tiesiskais statuss attiecībā uz viņa vai viņa aktīviem. Lemt par to, vai fonds atbilst šāam prasībām, ir piekritīgi valsts tiesīm.

1 – Oriģinālvārda – angļu.

2 – Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (turpmāk tekstā – “Sestās direktīva”), ar grozījumiem (OV L 145, 1. lpp.).

3 – Skat. 2006. gada 4. maija spriedumu lietā C-169/04 *Abbey National* (Krājums, I-4027. lpp.), 2007. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-363/05 *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust* un *The Association of Investment Trust Companies* (turpmāk tekstā – “JP Morgan”) (Krājums, I-5517. lpp.), 2012. gada 19. jūlija spriedumu lietā C-44/11 *Deutsche Bank*, 2013. gada 7. marta spriedumu lietā C-275/11 *GfBk*, 2013. gada 7. marta spriedumu lietā C-424/11 *Wheels Common Investment Fund Trustees* u.c. (turpmāk tekstā – “Wheels”) un ģenerālvokātes E. Šārpstones [E. Sharpston] 2013. gada 18. aprīļa secinājumus lietā C-26/12 *PPG Holdings*.

4 – Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva par kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.), ar grozījumiem.

5 – Darījumu saistībā ar noguldījumu kontiem vai norādītu kontiem atbrīvojums no PVN ir interpretēts šādi: D. A.5.11.6. Pašie ieguldījumu fondi ir aprakstīti šādi: D. A.5.11.9.2. Par to vadīšanu runā ir šādi: D. A.5.11.9.3.

6 – Pārskatu par izplatītām pensiju programmām skat. izdevumu OECD, *Pensions at a Glance*, 2005, un aktualizējamo izdevumu OECD, *Pensions at a Glance*, 2011.

7 – Personas, uz kurām viņu darba tiesisko attiecību statusa dēļ tas neattiecas, piemēram, pašnodarbināti komersanti, darba devēji un komercsabiedrību pārvades institūciju amatpersonas, ir tiesīgi izvēlēties veikt iemaksas arodpensiju programmā, ja pastāv vienošanās, ka šāda programma ir pieejama attiecīgā uzņēmuma darbiniekiem.

8 – Praksē tie veido ievērojami mazāku daļu no fondiem, kā ATP apgalvoja tiesas šādā.

9 – Personiskie pensiju plāni lielā mērā tiek strukturēti līdzīgi, tomēr paši labuma guvēji ir tie, kas slēdz līgumu par dalību šādā plānā un paši arī veic iemaksas.

10 – Šie konti ir pensijas konti, nevis atsevišķi bankas konti.

11 – 1997. gada 5. jūnija spriedums lietā C-2/95 (*Recueil*, I-3017. lpp.).

12 – Par pirmo un otro tīmu skat. 3. zemesvētras pieņemto minūto judikatūru. Par trešo tīmu skat. 1997. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-2/95 *SDC* (*Recueil*, I-3017. lpp.), 2003. gada 26. jūnija

spriedumu liet? C?305/01 *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* (Recueil, I?6729. lpp.), 2008. gada 14. maija r?kojumu apvienotaj?s liet?s C?231/07 un C?232/07 *Tiercé Ladbroke*, 2009. gada 22. oktobra spriedumu liet? C?242/08 *Swiss Re Germany Holding* (Kr?jums, I?10099. lpp.), 2010. gada 28. oktobra spriedumu liet? C?175/09 *AXA UK* (Kr?jums, I?10701. lpp.), 2011. gada 28. j?lija spriedumu liet? C?350/10 *Nordea Pankki Suomi* (Kr?jums, I?7359. lpp.), ?ener?ladvok?tes J. Kokotes [J. Kokott] 2013. gada 24. oktobra secin?jumus liet? C?461/12 *Granton Advertising*. Par otro jaut?jumu skat. manus 2012. gada 8. novembra secin?jumus liet? C?275/11 *GfBk*.

13 – ?ener?ladvok?tes E. Šarpstones secin?jumi.

14 – Komisija uzskata, ka tirg? pieejamo apdrošin?šanas un finanšu pakalpojumu veidu skaits p?rsniedz 5000. Nodok?u politikas un muitas savien?bas ?ener?ldirektor?ta izdevums *Harmonisation of Turnover Taxes*, 2008. gada 5. marts, TAXUD/2414/08, 3. lpp.

15 – Atš?ir?bas PVN rež?mos, kas piem?rojami finanšu pakalpojumiem, ir uzskat?mi konstat?jamas zi?ojum?, ko Eiropas Komisijas uzdevum? ir sagatavojusi *PricewaterhouseCoopers : Study to Increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services*, 2006. gada 2. novembris. P?rskats par atbr?vojumu transpon?šanu dal?bvalstu ties?b?s ir pieejams k? pielikums *IBFD* izdevumam *VAT Survey Financial Services*, 2006. Skat. ar? koment?ru Wessels, J., *Highlights & Insights on European Taxation*, 2012, Nr. 4, 62. lpp.

16 – COM(2007) 747, gal?g? redakcija/2, 2008. gada 20. febru?ris.

17 – COM(2007) 746, gal?g? redakcija/2, 2008. gada 20. febru?ris.

18 – Skat. Nodok?u politikas un muitas savien?bas ?ener?ldirektor?ta izdevumu (min?ts iepriekš 14. zemsp?tras piez?m?).

19 – Skat. prezid?još?s valsts piez?mi, *Proposals for a Council Directive and Regulation as regards the VAT Treatment of Insurance and Financial Services*, dok. 13577/10 FISC 92, 2010. gada 16. septembris, 20. lpp. Uz šo dokumentu atsaucas ATP k? apstiprin?jumu savai nost?jai, ka uzskat?ms, ka ar terminu “?paši ieguld?jumu fondi” tiek aptverti ar? pensiju fondi.

20 – Public?taj? dokument? ir uzskat?mi par?d?ts, ka nevienpr?t?ba joproj?m past?v ar? jaut?jum? par pensiju fondiem piem?rojamo rež?mu. ?ener?lsekretari?ta piez?me, *Proposals for a Council Directive and Regulation as regards the VAT Treatment of Insurance and Financial Services*, dok. 18650/11, FISC 170, 2011. gada 14. decembris, 5. lpp. Nepieciešam?ba pabeigt reformu ir uzsv?rta darb? Dahm, J. & Hamacher, R., *Vermögensverwaltung und Umsatzsteuer*, UR 2012, 817.

21 – Tiesas s?d? D?nija nor?d?ja, ka t? t?dus fondus k? apl?kojamais fonds trakt? k? apdrošin?šanas sabiedr?bas.

22 – *Skatteministeriet* to uzskat?ja par svar?gu atš?ir?bu starp pensiju fondiem un ?pašiem ieguld?jumu fondiem.

23 – Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīva 85/611/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvadamu vārtspārņu kolektīvu ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 375, 3. lpp.), ar grozījumiem. PVKIU direktīva 2011. gada 1. jūlijā tika aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvu 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvadamu vārtspārņu kolektīvu ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 302, 32. lpp.).

24 – Komisija uzskata, ka paši nozīmīgās salīdzināšanai ar pašiem ieguldījumu fondiem ir pirmā jautājuma a), b), c) un h) punkti minētie iezīmes.

25 – Spriedums lietā *JP Morgan* (19. punkts), spriedums lietā *Wheels* (16. punkts), spriedums lietā *Abbey National* (38. punkts), 2005. gada 26. maija spriedums lietā *C-498/03 Kingscrest Associates* un *Montecello* (Krājums, I-4427. lpp., 22. punkts), 2005. gada 3. marta spriedums lietā *C-428/02 Fonden Marselisborg Lystbådehavn* (Krājums, I-1527. lpp., 2. punkts) un 2000. gada 12. septembra spriedums lietā *C-358/97 Komisija/Prija* (*Recueil*, I-6301. lpp., 51. punkts).

26 – Spriedums lietā *JP Morgan* (20. punkts), spriedums lietā *Abbey National* (39. punkts), spriedums lietā *Wheels* (16. punkts) un 1996. gada 28. marta spriedums lietā *C-468/93 Gemeente Emmen* (*Recueil*, I-1721. lpp., 25. punkts).

27 – Spriedums lietā *JP Morgan* (21. punkts), 2006. gada 27. aprīlā spriedums apvienotajās lietās *C-443/04* un *C-444/04 Solleveld* un *van den Hout-van Eijnsbergen* (Krājums, I-3617. lpp., 29. punkts).

28 – Spriedums lietā *JP Morgan* (22. punkts). Skat. arī spriedumu lietā *Gemeente Emmen* (25. punkts) un 2006. gada 12. janvārā spriedumu lietā *C-246/04 Turn- und Sportunion Waldburg* (Krājums, I-589. lpp., 31. punkts).

29 – Spriedums lietā *Abbey National* (60. punkts), 2005. gada 1. decembra spriedums apvienotajās lietās *C-394/04* un *C-395/04 Ygeia* (Krājums, I-10373. lpp., 15. punkts), 2003. gada 6. novembra spriedums lietā *C-45/01 Dornier* (*Recueil*, I-12911. lpp., 42. punkts), 1989. gada 15. jūnija spriedums lietā *348/87 Stichting Uitvoering Financiële Acties* (*Recueil*, 1737. lpp., 13. punkts).

30 – Spriedums lietā *Abbey National* (41. punkts).

31 – Rossi, P., *L'Avvocato generale della Corte UE – Chiarita la portata dell'esenzione Iva per le operazioni di gestione dei fondi comuni di investimento*, il fisco n. 38/2005, 14422.

32 – Spriedums lietā *JP Morgan* (41. punkts).

33 – Spriedums lietā *JP Morgan* (45. un 46. punkts), spriedums lietā *Wheels* (18. punkts), enerģētiskā advokātes J. Kokotes secinājumi lietā *JP Morgan* (15. un 17. punkts).

34 – Itāļu un portugāļu valodas versijās ir līdzīgas atsauces uz “fondi comuni d'investimento” un “fundos comuns de investimento”.

35 – Spriedums lietā *JP Morgan* (33. punkts) un spriedums lietā *Abbey National* (55. punkts).

36 – Spriedums liet? *Abbey National* (55., 61., 64. un 65. punkts), k? ar? secin?jumi liet? *Abbey National* (38., 41.–43., 50. un 73.–83. punkts), spriedums liet? *JP Morgan* (31.–34. punkts), secin?jumi liet? *JP Morgan* (32. un 33. punkts), spriedums liet? *Deutsche Bank* (32. punkts) un secin?jumi liet? *Deutsche Bank* (74. punkts).

37 – Spriedums liet? *Wheels* (23. punkts).

38 – Secin?jumi liet? *Abbey National* (68. punkts).

39 – Atsauce uz *maziem ieguld?t?jiem*, kas past?v spriedum? liet? *Abbey National*, tika atmesta v?l?kaj? spriedum? liet? *JP Morgan* (45. punkts), k? ?ener?ladvok?te E. Šarpstone nor?da secin?jumus liet? *Deutsche Bank* (min?ti 21. zemsp?tras atsauc?).

40 – Secin?jumi liet? *Abbey National* (27.–29. punkts). Tiesa uz p?d?jo min?to apsv?rumu atkal atsaucas k? uz “nodok?u neitralit?ti”. Spriedums liet? *Abbey National* (62. punkts), spriedums liet? *Wheels* (19. punkts).

41 – Spriedums liet? *Abbey National* (62. punkts), spriedums liet? *JP Morgan* (45. punkts), spriedums liet? *Deutsche Bank* (33. punkts). Skat. ar? spriedumu liet? *Wheels* (23. punkts).

42 – Spriedums liet? *Abbey National* (53. punkts), spriedums liet? *JP Morgan* (26. punkts).

43 – Turpat (56. punkts).

44 – Spriedums liet? *JP Morgan* (28.–30. un 35. punkts).

45 – Spriedums liet? *Wheels* (20. un 21. punkts), spriedums liet? *JP Morgan* (46. punkts), 2006. gada 8. j?nija spriedums liet? C?106/05 *L.u.P.* (Kr?jums, l?5123. lpp., 32. punkts), 2005. gada 17. febru?ra spriedums apvienotaj?s liet?s C?453/02 un C?462/02 *Linneweber* un *Akritidis* (Kr?jums, l?1131. lpp., 24. punkts), 2004. gada 16. septembra spriedums liet? C?382/02 *Cimber Air* (Kr?jums, l?8379. lpp., 24. punkts), 2003. gada 23. oktobra spriedums liet? C?109/02 *Komisija/V?cija (Recueil, l?12691. lpp., 20. punkts)*.

46 – Secin?jumi liet? *Deutsche Bank* (60. punkts).

47 – Spriedums liet? *Wheels* (24. punkts).

48 – Skat. spriedumu liet? *JP Morgan* (50. un 51. punkts).

49 – Jaster, E., Murchner, I., *Die umsatzsteuerliche Behandlung von Vermögens-verwaltungsleistungen (Teil 2)*, *UStB*, 2013, 54. lpp., kur konstat?ts, ka liet? *JP Morgan* izstr?d?tais krit?rijs un PVKIU direkt?vas krit?riji ir l?dz?gi.

50 – T?da ir mana lietas *Abbey National* un lietas *JP Morgan* interpret?cija.

51 – Visuzskat?m?k š? pieeja ir piem?rota liet? *Wheels*. Š?iet, ka pirmoreiz tas tika dar?ts liet? *Deutsche Bank*.

52 – 2003. gada 23. septembr? st?j?s sp?k? Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 3. j?nija Direkt?va 2003/41/EK par arodpensijas kapit?la uzkr?šanas instit?ciju darb?bu un uzraudz?bu (OV L 235, 10. lpp.).

53 – Tā tas bija arī spriedums lietā *Wheels* (25. punkts). Jāņem vērā, ka Direktīva 2003/41 saskaņā ar tās 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu nav piemērojama PVKIU.

54 – Spriedums lietā *Wheels* (24. un 26. punkts).

55 – Secinājumi lietā *PPG Holdings* (16. un 17. punkts).